

Het Woord van de Gerechtigheid

Nummer 121, januari 2015

“Want ieder die nog van melk leeft, is onervaren in het woord van de gerechtigheid (St. vert.): hij is nog een kind” (Hebr. 5:13). Het “woord van de gerechtigheid” staat in contrast tot “de eerste beginselen van de uitspraken van God” (Hebr. 5:12). Het “woord van de gerechtigheid” duidt daarom op diepere waarheden waarin God handelt op basis van Zijn gerechtigheid met ons.

Het Woord van de Gerechtigheid wil een bijdrage leveren om christenen vertrouwd te maken met de “vaste spijs” (Hebr. 5:14) van het woord van God om geestelijke volwassenheid mogelijk te maken. Bijbelse waarheden die nauwelijks worden onderwezen en van cruciaal belang zijn om “het einddoel van het geloof” (1 Petr. 1:9) te bereiken, zullen in het bijzonder onderwerp van aandacht zijn.

Het Woord van de Gerechtigheid wordt geredigeerd door Roel Velema
 e-mail: roel@velemaweb.nl
 weblog: <http://velemaweb.nl>
 Facebook: <https://www.facebook.com/roel.velema.5>

Daniël de Profeet

Deel 11

Israël in de Laatste Dagen (Daniël 11:4b-45)

“... waarvan gesproken is door Daniël, de profeet ...” (Matt. 24:15).

“Want zijn koninkrijk zal uiteengerukt worden en aan anderen dan dezen komen. Dan zal de koning van het Zuiden sterk worden, maar een van zijn oversten zal hem in sterkte overtreffen en heersen; zijn heerschappij zal een grote heerschappij zijn” (Dan. 11:4b,5).

Daniël 11 is het moeilijkste en lastigste en meest gedetailleerde hoofdstuk van het boek Daniël. Daniël 11:1-4a levert in de uitleg weinig problemen op en de Bijbeluitleggers verschillen hier niet wezenlijk van mening. Vanaf vers 4b is dat anders en zien we verschillende visies op dit verdere hoofdstuk. In dit Bijbelgedeelte zien we een voortdurende strijd tussen de

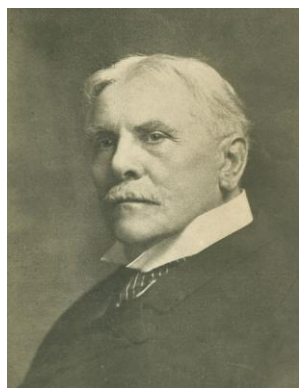
“koning van het Zuiden” en de “koning van het Noorden”. De lezer doet er goed aan in zijn of haar Bijbel met verschillende kleuren deze koningen te markeren om een overzicht te krijgen. Ook het “Sieraadland”, Israël, is de moeite waard te markeren (Dan. 11:16,40). Op de kaart zien we dat de “koning van het Zuiden” betrekking heeft op Egypte (het paarse gebied) en de “koning van het Noorden” op het Seleucidische (Syrische) rijk (het gele gebied). Maar laten we eerst naar de verschillende interpretaties kijken.

Uitleg	Daniël 11:1-4a	Daniël 11:4b-35	Daniël 11:36-45
Nabije en verre toekomst	Alexander de Grote	Opvolgers Alexander de Grote	Macht van de antichrist
Verre toekomst	Alexander de Grote	Opkomst antichrist	Macht van de antichrist

Er zijn twee interpretaties van dit hoofdstuk. Beiden uitleggingen stemmen overeen als het om Daniël 11:1-4a gaat, namelijk de Perzische en Griekse periode die na Daniël komt. Ze stemmen ook overeen over Daniël 11:36-45 als het om de macht van de antichrist gaan. Het verschil in uitleg ligt in de verzen 4b-35, die betrekking heeft op de nabije toekomst of op de verre toekomst.

De historische en toekomstige uitleg

De eerste uitleg is dat Daniël 11:4b-35 betrekking heeft op de strijd tussen de opvolgers van Alexander de Grote in Syrië ('koning van het Noorden') en Egypte ('koning van het Zuiden') en eindigt met de heerschappij van Antiochus Epiphanes. Vier generaals van Alexander de Grote streden om zijn erfenis. Uiteindelijk bleven er twee machtsgebieden over van het rijk van Alexander de Grote: Het koninkrijk van het Zuiden (Egypte) en het koninkrijk van het Noorden (Syrië). Deze visie beschrijft de strijd tussen het Seleucidische rijk in het Noorden en het Egyptische rijk van de Ptolemeeën in het Zuiden na de dood van Alexander de Grote tot en met de beruchte koning van het Noorden, Antiochus Epiphanes en zijn strijd met de Makkabeeën. Deze uitleg is populair geworden door de *Vergadering van Gelovigen* en de **Scofield** Bijbel.

Onderstaande tabel laat volgens deze uitleg de koningen van het Noorden en Zuiden zien 'in de loop van de jaren':

Koning Noorden	Koning Zuiden	Daniël 11
Seleucus I Nicator	Ptolemaeus I Soter	Daniël 11:5
Antiochus II Theos	Ptolemaeus II Philadelphus	Daniël 11:6
Seleucus II Callinicus	Ptolemaeus III Euergetes	Daniël 11:7-9
Antiochus III de Grote	Ptolemaeus IV Philopator	Daniël 11:10-12
Seleucus IV Philopator	Ptolemaeus V Epiphanes	Daniël 11:13-19
Antiochus IV Epiphanes	Ptolemaeus VI Philometer	Daniël 11:13-19

Het verdere hoofdstuk, Daniël 11:36-45 heeft dan betrekking op de "vorst" van de eindtijd, de antichrist.

De toekomstige uitleg

De tweede uitleg is dat Daniël 11:4b-35 in zijn geheel betrekking heeft op de opkomst van de antichrist.

Deze uitleg is gegeven door **S.P. Tregelles** (1813-1875), een Engelse theoloog en tekstcriticus. Tregelles zag niet in vers 36 een overgang naar de antichrist, maar al in vers 4b. Daniël 11:4b-20 zijn dan gebeurtenissen in de aanloop naar de macht van de antichrist en vanaf vers 21 komt hij dan aan de macht en vanaf vers 22 voert hij zijn macht ten uitvoer. De eerste uitleg zal de Joden in hun tijd tot steun zijn geweest, maar heeft nu geen betekenis meer. De tweede uitleg geeft de gedetailleerde informatie die nodig is voor Lucas 21:28: “*wanneer deze dingen beginnen te geschieden, richt u hoofden omhoog, want uw verlossing genaakt*”.

De vraag is welke van deze uitleggingen de juiste is. De keuze valt op de tweede uitleg, de toekomstige uitleg, op basis van de volgende argumenten.

1. Daniël legt steeds de nadruk op de verre toekomst, niet op de nabije toekomst.

In Daniël 2 worden maar twee verzen (2:39-40) besteed aan de eerste drie Babylonische koninkrijken, maar vijf verzen aan het laatste koninkrijk onder de antichrist.

Daniël 7 gaat helemaal over het koninkrijk van de antichrist.

Daniël 8:3-8 gaat over de nabije toekomst van Daniël, maar de rest van het lange hoofdstuk gaat over het toekomstige rijk van de antichrist.

In Daniël 9:24-27 wordt kort de herbouw van Jeruzalem genoemd, de dood van de Messias en daarna direct de sprong gemaakt naar het rijk van de antichrist.

Dit alles geeft ons een aanwijzing hoe naar Daniël 11 te kijken. Daniël 11:2-4a en Daniël 8:1-8 lopen uit op dezelfde gebeurtenis, namelijk de verdeling van het rijk van Alexander de Grote. Daniël 11:2-4a is een parallelgedeelte van Daniël 8:3-8 en Daniël 11:4b e.v. is een parallelgedeelte van Daniël 8:9 e.v. Vanaf Daniël 8:9 begeven we ons direct naar het rijk van de antichrist, en er is geen reden daar vanaf Daniël 11:4b vanaf te wijken.

2. De man in witte kleren was gekomen “*om u te verstaan te geven wat uw volk in het laatst van de dagen overkomen zal, want wederom is het een gezicht aangaande de toekomst*” (Dan. 10:14). Wanneer we de eerste uitleg zouden volgen, zou driekwart van de profetie betrekking hebben op de nabije toekomst, wat niet aannemelijk is.

3. In de eerste uitleg ontheiligt Antiochus Epiphanes in Daniël 11:31 het heiligdom en zullen velen struikelen, maar de Makkabeeën zullen sterk zijn en daden doen (vers 32). In vers 32-35 ondergaan de Joden vervolging door de “verwoesting” in vers 31. Deze vervolging duurt voort tot in vers 35 die echter spreekt van de antichrist. Dan is de koning in vers 36 niet Antiochus Epiphanes maar de antichrist. Dit pleit voor de tweede uitleg.

4. Daniël 12:1 begint met “te dien dage”. Daniël 12 sluit daarom chronologisch aan bij Daniël 11. In Daniël 12:11 lezen we: “*En van de tijd af dat het dagelijks offer wordt gestaakt en een gruwel wordt opgericht, die verwoesting brengt, zijn het duizend tweehonderd en negentig dagen*”. Dit is dezelfde gruwel tot verwoesting als in Daniël 11:31:

“Dan zullen strijdmachten door hem op de been gebracht worden; zij zullen het heiligdom, de vesting, ontheiligen, het dagelijks offer doen ophouden en een gruwel oprichten, die verwoesting brengt”. Hieruit zien we dat de gebeurtenissen voor vers 36 geen betrekking hebben op de nabije toekomst van Daniël, maar dat heel Daniël 11, vanaf vers 4b betrekking heeft op de verre toekomst, op de opkomst, macht en val van de antichrist.

5. Hetzelfde komen we tegen wanneer we naar de woorden ‘einde’ en ‘eindtijd’ kijken in Daniël 11 en 12. Daniël 12:1 begint met “te dien dage”. Daniël 12 sluit chronologisch aan bij Daniël 11. In Daniël 12:4, 9 zien we dat het boek Daniël de focus heeft op de eindtijd. Dan zal het boek zich openen. Daniël 11:35 beschrijft dezelfde eindtijd, hetzelfde einde als in Daniël 11:27.

Concluderend, **Antiochus Epiphanes** die de Makkabeeën versloeg, is niet de antichrist. Door zijn afwezigheid ziet de Bijbel hem ook niet als een voorloper van de antichrist. Daniël houdt zich bezig met de vier Babylonische rijken. Na de val van het Griekse rijk, komt het vierde rijk pas in beeld als het Seleucidische rijk in de eindtijd. Antiochus Epiphanes valt niet in een Babylonisch rijk en daarom noemt Daniël hem ook niet. Tijdens het leven van Antiochus Epiphanes berooft hij de Joden van hun cultuur en geloof door de Hellenisme in te voeren Griekse levenswijze en gebouwen. Zo bedroog hij de Joden door hen te misleiden en te manipuleren. Antiochus Epiphanes bracht zeker een verwoesting teweeg, maar het was niet de verwoesting waarvan Daniël schreef.

We zullen nu de studie vervolgen met een verdere verklaring volgens de toekomstige uitleg, waarbij we de volgende indeling kunnen maken.

1. Voorafgaande gebeurtenissen in het Midden-Oosten (Dan. 11:4b-20).
2. De opkomst van de antichrist (Dan. 11:21-30).
3. Het verbond van de antichrist met de Joden (Dan. 11:31-35; vgl. Dan. 9:27).
4. De macht van de antichrist (Dan. 11:36-39).
5. Het ondergang van de antichrist (Dan. 11:40-45).

Het is van belang om te weten dat Dan. 11:4b-45 zich helemaal afspeelt in de zeventigste jaarweek van Daniël. Daniël 11:4b begint waar Openbaring 6:1 begint. Heel Daniël 11 speelt zich af in de tijd die bepaald wordt door de rijken die vertegenwoordigd worden door het beeld van Nebukadnezar in Daniel 2. Daniël 11:4b begint op het punt dat de “kleine hoorn” opkomt in Daniël 8:8 en drie koningen verslaat (Dan. 7:24b).

Daniël 11:4b-20 beschrijft in een beknopte vorm de opkomst en val van de zes koppen van het Beest in Openbaring 13:1 (drie verslagen generaals na Alexander de Grote, de koning van het

Noorden, de koning van het Zuiden, en de afperser (Dan. 11:20)). Dit vindt plaats in de eerste helft van de zeventigste jaarweek. De overwinnaar, de antichrist, zal dan een verbond sluiten en de zevende kop (hoofd) worden (de achtste na zijn dodelijke wond en genezing (Openb. 13:3; 17:7-11)).

Wat we vandaag zien met (IS)IS is mogelijk een klaartzetten van het toneel van de gebeurtenissen in Daniël 11. Niets in dit hoofdstuk kan echter vandaag in deze bedeling worden vervuld., want dit tijdperk van de gemeente valt buiten Daniël 9:24-27. De vervulling van Daniël 11:4b-45 kan zich heel snel voltrekken. Denk maar aan de Zesdaagse oorlog. Israël deelde de eerste klap uit in de vroege ochtend van 5 juni 1967 en vernietigde de hele Egyptische luchtmacht. Het Jordaanse leger bombardeerde vanuit de heuvels van Oost-Jeruzalem het westelijke deel van de stad. Na felle gevechten was de operatie in een paar dagen tijd afgerond. Israël veroverde de Sinaï, de Westbank, Gaza, de Golanhoogte en Jeruzalem.

Er zal een korte tijd zijn tussen de opname van de gelovigen en het verbond van de antichrist. Wanneer de gemeente van Christus is weggenomen (1 Thess. 5:16,17), zal de wereld in chaos gestort worden. Denk alleen maar aan al het Amerikaans militair personeel dat er niet meer zal zijn met name de sleutelpersonen in dat leger. Eén ding is zeker, niets staat de opname meer in de weg en we moeten de Heer nu elke dag verwachten. Wanneer de opname een feit is, zal Daniël 11:4b starten. We leven in een interessante tijd. We leven nu dicht bij het moment dat de profetieën vanaf Openbaring 4 gaan beginnen en waar gelovigen eeuwen op hebben gestudeerd.

Er is veel discussie of de antichrist een Jood of een heiden zal zijn. Volgens Openbaring 13:1 e.v. zal hij opstaan uit de heidenen, de volkeren. Alles wijst erop dat hij een moslim zal zijn. Alle koningen van de Babylonische rijken waren heidenen en er is geen reden dat de laatste koning een Jood zal zijn. Mogelijk is zijn valse profeet wel een Jood.

Hoewel we in Daniel 11 Israël pas in vers 16 wordt vermeld, betekent dat niet dat Israël dan pas in beeld is. Israël is steeds in beeld, want het hele beeld van Nebukadnezar en de rijken die het vertegenwoordigt, worden door de bril van Israël gezien en hun bemoeienis met Israël.

Het rijk van de antichrist zal een kalifaat zijn. Recent heeft de voorzitter van de gezaghebbende Internationale Unie van Moslimgeestelijken, Sheikh Yusuf al-Qaradawi, in Turkije de oprichting van een pan-islamitische, op de Sharia gebaseerde confederatie aangekondigd. Christenen hoeven er dan ook niet langer aan te twifelen dat de laatste fase van de eindtijd voor de deur staat, want hiermee is het in de Bijbel voorzegde Rijk van het Beest definitief aangekondigd. Het nieuws werd door de media in heel de moslimwereld verspreid, inclusief het Arabischtaalgige kanaal van CNN. *'Het Kalifaat moet in het huidige tijdperk worden opgericht door een aantal verschillende landen die door de Sharia worden geregeerd, en die door zowel de heersers als het volk in de vorm van een federatie of confederatie worden gesteund, en niet zoals het ging in het verleden.'* De moslimgeestelijken maken met deze aankondiging in theologische opzicht de weg vrij om in de toekomst ook een politieke confederatie van moslimstaten te vormen, die zal worden opgericht en geleid door Turkije, het centrum van het komende Kalifaat. Daniël 11 is daarmee dichterbij dan we denken.

1. Voorafgaande gebeurtenissen in het Midden-Oosten (Dan. 11:4b-20).

“Want zijn koninkrijk zal uiteengerukt worden en aan anderen dan dezen komen. Dan zal de koning van het Zuiden sterk worden, maar een van zijn oversten zal hem in sterkte overtreffen en heersen; zijn heerschappij zal een grote heerschappij zijn” (Dan. 11:4b,5).

Een van de vorsten van Egypte, het koninkrijk van het Zuiden, zal machtiger worden dan de koning zelf door over een naburige regio te heersen. In het volgende vers zien we dat deze persoon de koning van het Noorden zal zijn.

“En na verloop van jaren zullen zij zich verbinden: de dochter van de koning van het Zuiden zal komen tot de koning van het Noorden om een vergelijk te treffen, maar zij zal de sterkte van haar macht niet behouden, evenmin zal zijn macht standhouden; zij zal worden prijsgegeven, zo ook degenen die haar brachten, hij die haar verwekte, en hij die haar verwierf” (Dan. 11:6).

Na verloop van jaren zullen de koning van het Zuiden en de machtige vorst een verbintenis sluiten. De dochter van de koning zal naar de vorst komen om een overeenkomst te sluiten, waarschijnlijk door het sluiten van een huwelijk. Het zal op niets uitlopen en de macht van de koning van Egypte zal niet standhouden.

“En in die tijden zal een spruit uit haar wortels in zijn plaats oprijzen, en deze zal oprukken tegen het leger, de burcht van de koning van het Noorden binnentrekken, en zegevierend daartegen optreden” (Dan. 11:7).

Deze spruit, een van de verwanten, zal de volgende, de tweede, koning van het Zuiden worden en met succes tegen de koning van het Noorden ten strijde trekken.

“Ja, zelfs hun goden met hun gegoten beelden, met hun kostbare voorwerpen, zilver en goud, zal hij als buit naar Egypte voeren; hij zal enige jaren zich van strijd tegen de koning van het Noorden onthouden” (Dan. 11:8).

In deze hele strijd zit Israël klem tussen de strijdende partijen, want deze hele aanloop naar de antichrist moet ook in relatie met Israël worden gezien, zoals ook de antichrist niet losgezien kan worden van Israël.

Bij een overwinning was het gebruikelijk om alle goden en kostbaarheden van de verslagen vijand mee te nemen (vgl. Jes. 46:1; Jer. 48:7; 49:3). Daarna zal het een paar jaar rustig zijn.

“Daarna zal deze het koninkrijk van de koning van het Zuiden binnenvallen, doch naar zijn eigen land moeten terugkeren” (Dan. 11:9).

De tweede koning van het Noorden zal op zijn beurt het rijk van de koning van het Zuiden binnenvallen, maar zal vruchteloos naar zijn eigen land terugkeren.

“Dan zullen zijn zonen zich ten strijde rusten en een menigte grote legers verzamelen; een van hen zal tegen hem oprukken, als een overstroming steeds verder om zich heen grijpen, en bij een hernieuwde stormloop komen tot aan zijn vesting” (Dan. 11:10).

De zonen van de eerste koning van het Noorden zullen zich wapenen voor de strijd. Een van deze zonen zal tegen Egypte oprukken. Hij valt binnen en overspoelt met zijn leger als een stroom het land. Hij bereidt zich weer voor en dringt door tot de vesting van de koning van het Zuiden.

“Dan zal de koning van het Zuiden verbitterd worden en uittrekken en strijden met de koning van het Noorden, en deze zal een grote menigte op de been brengen, maar die menigte zal in zijn macht worden overgegeven” (Dan. 11:11).

De tweede koning van het Zuiden zint op wraak en rukt uit om de strijd aan te binden met de tweede koning van het Noorden die een groot leger op de been zal brengen dat toch in de handen valt van de tweede koning van het Zuiden.

“En wanneer die menigte is weggevaagd, zal zijn hart zich verheffen; wel zal hij tienduizenden neervellen, maar toch niet sterk zijn” (Dan. 11:12).

De tweede koning van Egypte, trots op zijn overwinning, velt tienduizenden, maar toch is hij niet machtig. Zijn succes zal niet van lange duur zijn.

“En opnieuw zal de koning van het Noorden een menigte op de been brengen, groter dan de eerste, en na een tijdsverloop van jaren zal hij tegen hem oprukken met een groot leger en een geweldige tros” (Dan. 11:13).

De tweede (Syrische) koning van het Noorden zal opnieuw een leger uitrusten en optrekken, tot de tanden bewapend, veel groter dan wat hij had verloren.

“In die tijden nu zullen velen opstaan tegen de koning van het Zuiden; ook zullen gewelddadige mensen uit uw volk zich verheffen om een gezicht tot werkelijkheid te maken, maar zij zullen struikelen” (Dan. 11:14).

Ook uit andere volken zullen mensen zich aansluiten om tegen de tweede koning van het Zuiden (Egypte) te vechten. Daar zullen ook Joodse oproerkraaiers bij zijn. Maar ze komen allemaal ten val en hun plannen om een profetie te vervullen zal niet slagen.

“En de koning van het Noorden zal komen, een wal opwerpen en een versterkte stad innemen; de strijdkrachten van het Zuiden zullen geen stand kunnen houden, noch ook de keurtroepen, ja, er zal geen kracht zijn om stand te houden” (Dan. 11:15).

De tweede koning van het Noorden zal een versterkte stad in Egypte belegeren en innemen. De strijdkrachten van de tweede koning van het Zuiden kunnen geen stand houden, zelfs hun keurtroepen slagen er niet in weerstand te bieden.

We spreken steeds van de eerste en tweede koningen. Daar bedoelen we de koningen mee vanaf vers 5 waardoor toekomstige profetie in beeld komt.

“En hij die tegen hem optrekt, zal doen wat hem goeddunkt, en niemand zal voor hem standhouden; hij zal vaste voet krijgen in het Sieraadland en verdelging zal in zijn hand zijn” (Dan. 11:16).

De tweede koning van het Zuiden doet wat hij wil, en niemand kan hem tegenhouden. Ook het Sierraadland, Israël, zal hij binnenvallen, plunderen en verderf zaaien. Let op, dit is nog niet de antichrist die het beloofde land binnenvalt!

“Dan zal hij ernaar streven om de macht te verwerven over het gehele koninkrijk van de ander en hij zal een vergelijk met hem treffen; een vrouw zal hij hem geven om het rijk te gronde te richten, maar dit zal niet slagen en hem niet tot voordeel zijn” (Dan. 11:17).

De tweede koning van het Noorden probeert nu het hele rijk van de koning van het Zuiden in zijn macht te krijgen. Hij zal een vredesverdrag met hem willen sluiten en hem een vrouw te geven, mogelijk één van zijn eigen dochters die in het geheim voor hem moet werken. Het plan mislukt echter.

“En hij zal zijn aangezicht keren tegen de kustlanden en er vele veroveren, maar een bevelhebber zal hem met zijn smaad doen ophouden zonder dat hij hem diens smaad vergelden kan” (Dan. 11:18).

De tweede koning van het Noorden heeft nu zijn handen vrij van Egypte en richt zijn blikken op de landen rond de Middellandse Zee en verovert een groot deel ervan. Maar dan is er een bevelhebber die een eind maakt aan zijn macht en hem vernederd en doet terugtrekken. Die bevelhebber lijkt deel uit te maken van de tienstatenbond die nu in profetisch beeld komt. Zo komt het rijk van het Noorden onder de heerschappij van de tienstatenbond komen.

“Daarna zal hij zijn aangezicht keren naar de burchten van zijn eigen land; maar hij zal struikelen en vallen en niet meer gevonden worden” (Dan. 11:19).

Hij zal naar huis terugkeren, maar komt ten val en verdwijnt voorgoed. Zo komt zijn land onder de controle van de tienstatenbond.

“In zijn plaats zal iemand opstaan, die een afperser rondzendt door het heerlijkste deel van het koninkrijk, maar binnen enkele dagen zal hij verbroken worden, doch niet door toorn, noch door strijd” (Dan. 11:20).

Na de tweede koning van het Noorden komt een ander aan de macht, maar hij wordt geen koning genoemd. Hij wordt een afperser of een belastinginner genoemd. Binnen enkele dagen sterft hij op geheimzinnige wijze, niet in een oorlog en ook niet door moord. Ook een natuurlijke dood of zelfmoord lijkt niet de strekking te zijn van "zal hij verbroken worden".

Samenvattende opmerkingen bij Daniël 11:4b-20.

De gebeurtenissen in de aanloop van de openbaring van de antichrist zijn gedetailleerd en kunnen warrig en wollig overkomen.

Belangrijk is een paar zaken in gedachten te houden om profijt te hebben van dit Bijbelgedeelte.

1. In het Midden-Oosten zullen zich twee machtsblokken vormen, in de regio Egypte en in de regio Syrië. Op dit moment zien we dat het toneel daarvoor wordt klaargezet, nu IS zich uitstrekt naar een kalifaat in het Syrische. Het wachten is op verdere ontwikkelingen in de regio Egypte.
2. Er zal strijd zijn tussen deze twee machtsblokken met wisselend succes. Aanvankelijk ligt het voordeel bij de koning van het Zuiden, maar de uiteindelijke overwinning is voor de koning van het Noorden.
3. Ook Israël zal ingenomen worden.
4. De koning van het Noorden zal in zijn machtslust de kustlanden veroveren, maar daarbij zijn hand overspelen. Hij wordt overwonnen door een ander generaal of bevelhebber die hem overwint en zo de Seleucidische regio en de tienstatenbond bij elkaar komen.
5. Dit alles vindt plaats in de aanloop van de openbaring van de antichrist.
6. In die regio zal een heerser aan de macht komen, een afperser of belastinginner, die binnen korte tijd op geheimzinnige wijze omkomt.
7. Wanneer deze gebeurtenissen zich beginnen te ontvouwen, weten wij dat het einde nabij is.

2. De opkomst van de antichrist (Dan. 11:21-30).

“En in zijn plaats zal een veracht man opstaan, wie men de koninklijke waardigheid niet had toegedacht; onverhoeds echter zal hij komen en zich meester maken van het koningschap door slinkse streken” (Dan. 11:21).

Nu komt de antichrist in beeld die een veracht man wordt genoemd (NBG), een uitvaagsel (Canisius), een verworping (Leidsche vert.). Hij verschijnt op het toneel als een onbeduidend persoon, de “kleine hoorn”. Hij komt aan de macht door slinkse, sluwe streken. Zijn vleierij verraad zijn overredingskracht en spreekvaardigheid, zoals ook Hitler als onbeduidend persoon aan de macht kwam. Eenmaal aan de macht zal hij drie koningen van de tienstatenbond omverwerpen (Dan. 7:8) en zelf de macht grijpen.

“Alles overstromende strijdkrachten zullen voor zijn aangezicht weggespoeld en vernietigd worden, ja, ook een vorst van het verbond” (Dan. 11:22).

Nu de antichrist aan de macht is, zal hij direct militaire operaties op touw zetten en met groot succes alle tegenstand wegvagen. Ook de “vorst van het verbond” moet er aan geloven, de koning van het Zuiden met wie de antichrist een verbond had gesloten.

“En wanneer men met hem een verbond heeft aangegaan, zal hij bedrog plegen; zo zal hij omhoog komen en sterk worden, met weinig volk” (Dan. 11:23).

De antichrist zal dit verbond verbreken en zo zijn machtspositie versterken. Zoals Hitler met weinig volk omhoog kwam in een politiek vacuüm, zal de antichrist dat ook doen met weinig volk.

“Onverhoeds zal hij in de vruchtbaarste streken van het landschap komen, en doen wat zijn vadersen noch zijn voorvadersen gedaan hebben: roof en buit en have zal hij voor zijn mannen uitstrooien; ook tegen de versterkte plaatsen zal hij plannen beramen, maar slechts voor een tijd” (Dan. 11:24).

Hij zal de rijkste gebieden van het land binnenvallen en de rijken hun bezittingen afnemen en die kwistig uitdelen onder zijn mannen. Met groot succes zal hij gebieden belegeren en innemen, maar niet voor lang.

“Ook zal hij zijn kracht en zijn moed richten tegen de koning van het Zuiden met een groot leger, en de koning van het Zuiden zal zich ten strijde rusten met een uitermate groot en sterk leger, maar hij zal geen stand kunnen houden, want men zal plannen tegen hem beramen” (Dan. 11:25).

De strijd tussen het Zuiden en het Noorden laait weer op. De koning van het Zuiden moet het onderspit delven.

“Zijn eigen tafelgenoten zullen hem afbreuk doen en zijn leger zal wegspoelen, en er zullen vele verslagenen vallen” (Dan. 11:26).

De koning van het Zuiden heeft zijn nederlaag mede te danken aan zijn vertrouwelingen, zijn regenten, die hem slecht advies gaven en het leger doet wegspoelen.

“En die beide koningen zullen kwaad in de zin hebben, en aan een tafel gezeten, zullen zij leugens spreken, maar het zal niet gelukken, want nog toeft het einde tot de vastgestelde tijd” (Dan. 11:27).

De koningen van het Noorden en het Zuiden zullen aan tafel zitten, maar hun leugenachtige diplomatie faalt vanwege wederzijds leugenachtig gepraat. De antichrist doet alsof hij het beste met Egypte voorheeft. In hun hart plannen ze kwaad tegen elkaar en hun ‘tafelconferentie’ leidt alleen maar tot een vals verdrag.

“Dan zal hij naar zijn land terugkeren met rijke have, en zijn hart zal zijn tegen het heilig verbond; zo zal hij doen en naar zijn land terugkeren” (Dan. 11:28).

Met rijke buit keert de koning van het Noorden, de antichrist, naar huis terug. Onderweg koestert hij in zijn hart echter boze plannen tegen Israël en “zo zal hij doen” voordat hij naar huis terugkeert. Zijn hart is tegen het “*heilige verbond*”.

In de volgende verzen zullen we zien dat over Israël, die klem zit tussen beide partijen, zich de donkerste wolken uit haar geschiedenis beginnen samen te pakken. Dit begint met de vermelding van het “heilig verbond”. De uitdrukking “heilig verbond” komen we alleen tegen in Daniël 11:28,30 en Lucas 1:72:

“Geloofd zij de Here, de God van Israel, want Hij heeft omgezien naar zijn volk en heeft het verlossing gebracht, en heeft ons een hoorn des heils opgericht, in het huis van David, zijn knecht, (gelijk Hij gesproken heeft door de mond zijner heilige profeten van oudsher) om ons te redden van onze vijanden en uit de hand van allen, die ons haten, om barmhartigheid te betonen aan onze vaders en zijn heilig verbond te gedenken, de eed, die Hij zwoer aan Abraham, onze vader, dat Hij ons zou geven, zonder vreze, uit de hand der vijanden verlost, Hem te dienen in heiligheid en gerechtigheid voor zijn aangezicht, al onze dagen” (Lucas 1:68-75).

Het “heilig verbond” heeft betrekking op Gods verbond met Abraham, waarbij Lucas verder vermeldt dat de verlossing uit de hand van de vijanden deel uitmaakt van dat verbond. Daar zal het op uit lopen, maar zover is het nog niet. Onderweg naar huis “... zal hij doen ...” Hij zal zich keren tegen Israël en neemt hij de eerste boze stappen tegen het Gods heilig verbondsvolk.

“Ter bestemder tijd zal hij opnieuw in het Zuiden binnenvallen, maar de laatste keer zal het niet zijn zoals de eerste” (Dan. 11:29).

Op een tijd, die ligt in de hand van God die een heilig verbond heeft met Israël, zal de antichrist Egypte binnenvallen. Hij breekt het eerdere verbond met het Zuiden, maar nu is zijn overheersing niet als eerder, want hij zal afgeschrikt worden.

“Er zullen schepen der Kittieten tegen hem komen, zodat hij afgeschrikt wordt; maar op de terugweg zal hij vergramd worden tegen het heilig verbond en tot daden overgaan; en, teruggekeerd, zal hij zijn belangstelling wijden aan hen die het heilig verbond verzaken” (Dan. 11:30).

De antichrist zal afgeschrikt worden door de Kittieten die verwijzen naar de landen rondom de Middellandse Zee. De tienstatenbond die al eerder drie van haar leden onderworpen zag door de antichrist, begint nu intern haar staart te roeren en Egypte bij te staan. We bevinden ons midden in Openbaring 6 waar de zegels worden geopend. Dit betekent dat de gemeente daarvoor al is opgenomen, ook al noemt Daniël dit niet, want hij zag de gemeente niet. Het feit dat de focus nu op Israël is met zijn heilig verbond, zeggen de uitdrukkingen “ter bestemder tijd” ons het een en ander. Het is de “dan”, dat God de vervallen hut van David zal herstellen (vgl. Hand. 15:16).

De antichrist die gefrustreerd en aangeslagen is over de tegenstand van de Kittieten, richt zijn woede nu op Israël. Nu komt het moment waarvan de Bijbel zegt: *“Wanneer gij dan de gruwel der verwoesting, waarvan door de profeet Daniel gesproken is, op de heilige plaats ziet staan (wie het leest, geve er acht op) laten dan wie in Judea zijn, vluchten naar de bergen. Wie op het dak is, ga niet naar beneden om zijn huisraad mede te nemen, en wie in het veld is, kere niet terug om zijn kleed mede te neme. Wee de zwangeren en de zogenden in die dagen. Bid, dat uw vlucht niet in de winter valle en niet op een sabbat. Want er zal dan een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is van het begin der wereld tot nu toe en ook nooit meer wezen zal” (Matt. 24:15-21).*

De antichrist zal in Israël “tot daden overgaan” en een bloedblad aanrichten. Velen zullen gedood worden en als slaven worden weggevoerd (Lucas 21:24). Ook zal hij zijn positie daar verstevigen met de Joden “die het heilig verbond verzaken” en heulen met de vijand. De donkerste uren van de menselijke geschiedenis zijn aangebroken en “indien die dagen niet ingekort werden, zou geen vlees behouden worden” (Matt. 24:22).

3. Het verbond van de antichrist met de Joden (Dan. 11:31-35; vgl. Dan. 9:27).

“Dan zullen strijdmachten door hem op de been gebracht worden; zij zullen het heiligdom, de vesting, ontheiligen, het dagelijks offer doen ophouden en een gruwel oprichten, die verwoesting brengt” (Dan. 11:31).

Het gaat hier niet om militaire strijdmachten, maar uit *“armen die uit hem ontstaan”* (Staten vert.). Het zijn menselijke armen, de afvalligen in Israël met wie de antichrist een verbond zal sluiten. God geeft deze afvalligen *“zijn zin te volbrengen en dit eensgezind te doen en hun koningschap aan het beest te geven, totdat de woorden Gods zullen voleindigd zijn”* (Openb. 17:17).

Van de eerste 3½ jaar wordt hier geen verder details gegeven, maar daarna zal hij het verbond verbreken. Dan zal *“de mens der wetteloosheid zich openbaren, de zoon van het verderf, de tegenstander, die zich verheft tegen al wat God of voorwerp van verering heet, zodat hij zich in de tempel Gods zet, om aan zich te laten zien, dat hij een god is”* (2 Thess. 2:3,4).

“En degenen die zich misgaan tegen het verbond, zal hij door vleierijen tot afval bewegen, maar het volk dat zijn God kent, zal sterk zijn en daden doen” (Dan. 11:32).

Nu vindt er een tweedeling onder de Joden plaats. Dit is de tijd waarvoor de Heer waarschuwde: *“En gij zult overgeleverd worden zelfs door ouders en broeders en verwanten en vrienden, en zij zullen sommigen van u doden”* (Luc. 21:16), zoals ook in de dagen van Jeremia:

“Neemt u in acht, een ieder voor zijn naaste, en stelt op niet een broeder uw vertrouwen, want iedere broeder is een aartsbedrieger, en iedere vriend gaat rond met kwaadsprekerij. De een leidt de ander om de tuin en waarheid spreken zij niet; zij hebben hun tong gewend aan leugen spreken, met draaierij matten zij zich af. Hier woont onderdrukking op onderdrukking, bedrog op bedrog; zij weigeren Mij te kennen, luidt het woord des Heren” (Jer. 9:4-6).

Sommigen zullen buigen voor de antichrist, waarvoor de engel in Openbaring waarschuwt:

“En een andere engel, een derde, volgde hen, zeggende met luider stem: Indien iemand het beest en zijn beeld aanbidt en het merkteken op zijn voorhoofd of op zijn hand ontvangt, die zal ook drinken van de wijn van Gods gramschap, die ongemengd is toebereid in de beker van zijn toorn; en hij zal gepijnigd worden met vuur en zwavel ten aanschouwen van de heilige engelen en van het Lam. En de rook van hun pijniging stijgt op in alle eeuwichheden, en zij hebben geen rust, dag en nacht, die het beest en zijn beeld aanbidden, en al wie het merkteken van zijn naam ontvangt” (Openb. 14:9-11).

Er is echter ook een groep die sterk zal zijn en niet voor afgoderij willen buigen. Het is het volk dat zijn God kent. Ben jij ook zo'n persoon die opwast in de rechte kennis van God? (Col. 1:10).

“En de verstandigen onder het volk zullen velen tot inzicht brengen, maar zij zullen een tijdlang struikelen door zwaard en vuur, door gevangenschap en beroving” (Dan. 11:33).

“Doch, terwijl zij struikelen, zullen zij een kleine hulp vinden; dan zullen velen zich in huichelachtigheid bij hen aansluiten” (Dan. 11:34).

Hiermee worden de woorden van Zacharia vervuld:

“Zie, er komt een dag voor de Here, waarop de buit, op u behaald, binnen uw muren verdeeld zal worden. Dan zal Ik alle volken tegen Jeruzalem ten strijde vergaderen; de stad zal genomen worden, de huizen zullen worden geplunderd en de vrouwen geschonden. De helft van de stad zal wegtrekken in ballingschap, maar de rest van het volk zal in de stad niet uitgeroeid worden” (Zach. 14:1,2).

“Sommige van de verstandigen zullen struikelen, opdat er onder hen loutering, schifting en zuivering teweeggebracht worde, tot aan de eindtijd; want deze toeft nog tot de vastgestelde tijd” (Dan. 11:35).

Deze periode zal 3½ jaar duren, waarvan de Heer zegt: *“Maar wie volhardt tot het einde, die zal behouden worden” (Matt. 24:13).*

4. De macht van de antichrist (Dan. 11:36-39).

“En de koning zal doen wat hem goeddunkt; hij zal zich verhovaardigen en zich verheffen tegen elke god, zelfs tegen de God der goden zal hij ongehoorde woorden spreken, en hij zal voorspoedig zijn, totdat de maat van de gramschap vol is; want wat vastbesloten is, geschiedt” (Dan. 11:36).

De antichrist zal doen wat hem goeddunkt. Hij is op het hoogtepunt van zijn macht. Hij meet nu zichzelf ook godheid aan *“zodat hij zich in de tempel Gods zet, om aan zich te laten zien, dat hij een god is” (2 Thess. 2:4).* Maar de God van Israël heeft daar paal en perk aan gesteld.

“Ook op de goden zijner vadersen zal hij geen acht slaan; op de lieveling der vrouwen noch op enige andere god zal hij acht slaan, want tegen alle zal hij zich verheffen” (Dan. 11:37).

Alle andere goden zullen niet geduld worden zoals ISIS alle andersdenkenden onthoofd. Ook de gerespecteerde vrouwelijke goden als Ishtar en Astarte vinden geen plaats bij hem.

“En de gehele aarde ging het beest met verbazing achterna, en zij aanbaden de draak, omdat hij aan het beest de macht gegeven had, en zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is aan het beest gelijk? en: Wie kan er oorlog tegen voeren? En hem werd een mond gegeven, die grote woorden en godslasteringen spreekt; en hem werd macht gegeven dit tweeënveertig maanden lang te doen. En het beest opende zijn mond tot lasteringen tegen God, om zijn naam te lasteren en zijn tent en hen, die in de hemel wonen. En hem werd gegeven om tegen de heiligen oorlog te voeren en hen te overwinnen; en hem werd macht gegeven over elke stam en natie en taal en volk” (Openb. 13:3-7).

“Maar in hun plaats zal hij de god van de vestingen vereren: de god die zijn vaderen niet gekend hebben, zal hij vereren met goud en zilver en edelgesteenten en kostbaarheden” (Dan. 11:38).

Deze “god van de vestingen” is de duivel zelf. Dat deze verering door goud, zilver en kostbaar gesteente plaats vindt, deert de boze niet. Duidelijk is dat *“de draak hem zijn kracht gaf en zijn troon en grote macht” (Openb. 13:2).*

“En hij zal optreden tegen de versterkte vestingen met de hulp van de vreemde god; ieder die deze erkent, zal tot grote eer komen; hij zal hen tot heersers maken over velen en grond aan hen toedelen als beloning” (Dan. 11:39).

Satan is de “vreemde god” die eer geeft wie hem aanbidden, maar later de gal ervan zullen smaken. De rechtvaardigen willen hier echter niets van weten: *“Met hun kring wil ik niet omgaan; waar zij bijeen zijn, wil ik niet zijn. In hun woede hebben zij mannen vermoord ...” (Gen. 49:6).*

5. Het ondergang van de antichrist (Dan. 11:40-45).

“Maar in de eindtijd zal met hem de koning van het Zuiden in botsing komen, en de koning van het Noorden zal op deze aanstormen met wagens en ruiters en vele schepen; en hij zal de landen binnenvallen, en als een overstroming steeds verder om zich heen grijpen” (Dan. 11:40).

De antichrist is op de hoogtepunt van zijn macht en grijpt om zich heen. Maar het hoogtepunt betekent dat het daarna bergafwaarts gaat.

“Ook het Sieraadland zal hij binnenvallen, en velen zullen struikelen; maar aan zijn macht zullen ontkomen: Edom, Moab en de keur der Ammonieten” (Dan. 11:41).

Nu is Israël aan de beurt en zien we in Psalm 83 wat de reden is: De naam van Israël moet worden uitgeroeid.

“En hij zal zijn hand uitstrekken tegen de landen, en het land Egypte zal niet ontkomen” (Dan. 11:42).

Ook Egypte ontkomt niet aan zijn roofzucht.

“Maar hij zal de schatten bemachtigen van goud en zilver en alle kostbaarheden van Egypte; en Libiërs en Ethiopiërs zullen in zijn gevolg zijn” (Dan. 11:43).

Libiërs en Ethiopiërs zullen zijn slaven worden.

“Doch geruchten uit het oosten en uit het noorden zullen hem ontstellen, zodat hij in grote grimmigheid zal uittrekken om velen te verdelgen en te vernietigen” (Dan. 11:44).

Dan zal hij worden gealarmeerd door berichten uit het oosten en het noorden. Ziedend van woede zal hij uitrukken om velen te vernietigen.

“Hij zal zijn staatsietenten opslaan tussen de zee en de berg van het heilig Sieraad, maar dan komt hij aan zijn einde, zonder dat iemand hem helpt” (Dan. 11:45).

De Heer Zelf rekent nu af met de antichrist en zal hem doden door de adem van Zijn mond (2 Thess. 2:8).

Studievragen

1. Noem de twee visies over Daniël 11.
2. Welke vijfdeling kun je maken in dit hoofdstuk?
3. Wie was S.P. Tregelles?
4. Wat staat Israël te wachten onder de antichrist?
5. In welke tijd speelt Daniël 11:4b-45 zich af?
6. Hoe komt de antichrist aan zijn einde?
7. Wat sprak je het meest aan in deze studie?